

Ляшенко О. І., Мальований Ю. І. Профільна середня освіта. *Енциклопедія освіти.* / Нац.акад. пед. наук України; [гол. ред. В. Г. Кремень; заст. гол. ред. В. І. Луговий, О. М. Топузов; відп. наук. секр. С. О. Сисоєва; редкол.: О. І. Ляшенко, С. Д. Максименко, Н. Г. Ничкало, П. Ю. Саух, Л. Д. Березівська, І. Д. Бех, В. Ю. Биков, М. С. Гальченко, В. В. Засенко, С. А. Калашнікова, М. О. Кириченко, Л. Б. Лук'янова, В. Г. Панок, В. О. Радкевич, О. Я. Савченко, М. М. Слюсаревський, О. В. Сухомлинська]: 2-ге вид, допов. та перероб. Київ : Юрінком Інтер, 2021. С. 833.

ПРОФІЛЬНА СЕРЕДНЯ ОСВІТА – складник повної загальної середньої освіти, що слідує за базовою середньою освітою і відповідає 3-у рівню Національної рамки кваліфікацій. П.с.о. є продовженням базової середньої освіти, розширюючи і доповнюючи її набуттям компетентностей відповідно до освітніх потреб здобувачів освіти, їхніх здібностей і намірів у виборі подальшого життєвого шляху. П.с.о. триває 3 роки (запроваджується з 2027 р.; нині 2 роки) і має два спрямування: академічне, орієнтоване на продовження навчання на вищих рівнях освіти (коледжі, університети тощо), і професійне, орієнтоване на ринок праці і здобуття професії.

П.с.о. здобувають у ліцєях – закладах загальної середньої освіти III ступеня або структурних підрозділах інших закладів освіти, які мають ліцензію на провадження освітньої діяльності на відповідному рівні освіти. Академічні і профільні ліцєї можуть функціонувати як окремі юридичні особи або у складі закладу освіти, наприклад, у складі закладу загальної середньої освіти II-III чи I-III ступенів або як структурний підрозділ закладу вищої освіти. Заклади спеціалізованої освіти наукового спрямування називають науковими ліцєями. З 2027 р. ліцєї функціонуватимуть як самостійні юридичні особи, крім закладів спеціалізованої освіти.

Зміст П.с.о. визначає Державний стандарт відповідного рівня освіти у формі вимог до обов'язкових результатів навчання і компетентностей здобувачів освіти за освітніми галузями. В академічних ліцєях він реалізується на основі освітніх програм, що передбачають поглиблене вивчення окремих предметів залежно від напрямку профілізації. У професійних ліцєях освітні програми поєднують загальноосвітню підготовку, вимоги до якої визначені Державним стандартом П.с.о., зі здобуттям професії відповідно до здібностей і потреб учнів.

Освітні програми закладів освіти, що забезпечують здобуття П.с.о., можуть реалізовувати зміст освіти як предметно, так і інтегровано залежно від освітніх потреб здобувачів освіти та напрямів профілізації. Для осіб із особливими освітніми потребами в освітніх програмах може бути передбачений корекційно-розвивальний складник.

Заклади освіти можуть мати освітні програми П.с.о. за одним чи обома спрямуваннями. Здобуття П.с.о. за будь-яким спрямуванням не обмежує право особи на здобуття освіти на інших рівнях освіти.

Результати навчання здобувачів освіти П.с.о. оцінюються шляхом державної підсумкової атестації у формі зовнішнього незалежного оцінювання. Порядок, форми проведення і перелік навчальних предметів, з яких проводиться державна підсумкова атестація, визначає центральний орган виконавчої влади в сфері освіти і науки. Ліцеї можуть здійснювати атестацію здобувачів освіти з інших навчальних предметів і курсів відповідно до вимог освітньої програми закладу освіти, зокрема з предметів поглибленого вивчення.

Успішне здобуття П.с.о. засвідчується документом про повну загальну середню освіту та іншими документами, що характеризують здобутки випускників відповідних закладів освіти (сертифікати зовнішнього незалежного оцінювання, посвідчення про набуту кваліфікацію тощо).

Лит.: 1. Про загальну середню освіту: Закон України від 13 травня 1999 № 651. *Офіційний вісник України*. 1999. № 23, стор. 4, стаття 1033; 2. Про освіту: Закон України від 5 вересня 2017 р. № 2145. *Офіційний вісник України*. 2017. № 78, стор. 7, стаття 2392.

О.І. Ляшенко, Ю.І. Мальований